

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku H. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanych J. K. , S. L., M. W.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 listopada 2021 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od H. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. na rzecz organu rentowego kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzjami z dnia 29 listopada 2017 r. określił podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonych: J. K., R. J., M. W. i S. L. z tytułu zatrudnienia w H. Spółce z o.o. (dalej jako płatnik składek) na podstawie umowy o pracę we wskazanych w decyzjach okresach.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 15 marca 2019 r. zmienił zaskarżone przez płatnika składek decyzje i ustalił, że podstawę wymiaru składek na

obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne R. J., J. K., S. L. i M. W. stanowią kwoty zadeklarowane przez płatnika składek oraz zasądził od organu rentowego na rzecz tej Spółki kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny w (...) - po rozpoznaniu apelacji organu rentowego - wyrokiem z dnia 30 lipca 2020 r. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy zachodzą przesłanki z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.; dalej ustawa systemowa) do uznania ubezpieczonych za pracowników w rozumieniu tego przepisu, z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów o dzieło zawartych ze Spółką H., a w konsekwencji, czy zasadne jest ustalenie, że uzyskany z tego tytułu przychód należy uwzględnić w podstawie wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ubezpieczonych z tytułu zatrudnienia ich u płatnika składek. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, całokształt zebranych w sprawie dowodów prowadził do oceny, że ubezpieczeni na podstawie umów o dzieło zawartych ze Spółką H., w istocie świadczyli pracę na rzecz płatnika składek jako swojego pracodawcy, bowiem to pracodawca uzyskiwał korzyść z wykonania sporych umów o dzieło oraz unikał zapłaty ubezpieczonym wynagrodzenia z tytułu nadgodzin oraz opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne od tego wynagrodzenia.

Płatnik składek zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego odnośnie do ubezpieczonych: J. K., S. L. i M. W. , zarzucając naruszenia prawa materialnego: 1) art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w okolicznościach niniejszej sprawy ciężar dowodu, jakoby praca ubezpieczonych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych ze Spółką H. była wykonywana na rzecz tej Spółki, spoczywa na skarżącym w sytuacji, gdy jest on osobą trzecią w stosunku do tych umów oraz podmiotu te umowy zawierającego, a w konsekwencji nie ma żadnej realnej możliwości udowadniania, iż praca na podstawie tych umów była wykonywana na rzecz Spółki H.; 2) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przez jego niewłaściwe

zastosowanie do sytuacji, w której stwierdzono jedynie potencjalną możliwość wykonywania pracy na rzecz swojego pracodawcy, podczas gdy według wskazanego przepisu wymagane jest faktyczne stwierdzenie wykonywania pracy na rzecz własnego pracodawcy i ustalenie rzeczywistego beneficjenta prac; 3) art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przez jego niewłaściwą wykładnię, wyrażającą się w przyjęciu, że o zastosowaniu tego przepisu decydować może wyłącznie ustalenie, że dane zachowanie wypełnia cel wprowadzenia tego przepisu, tj. zmierzanie do unikania odprowadzania składek, nawet bez ustalenia, że to zachowanie wypełnia przesłanki określone wyraźnie w tym przepisie, tj. bez ustalenia rzeczywistego beneficjenta prac wykonywanych w ramach umów cywilnoprawnych; 4) art. 10 ust. 1 ustawy - Prawo przedsiębiorców, przez jego niezastosowanie, polegające na braku kierowania się w stosunku do skarżącego zasadą zaufania do przedsiębiorcy, że działa on zgodnie z prawem, uczciwie i z poszanowaniem dobrych obyczajów, wobec doszukiwania się w jego postępowaniu rzekomego niezgodnego z prawem procederu mającego na celu rzekome ukrycie nadgodzin swoich pracowników i unikania odprowadzania składek od zawartych przez nich umów cywilnoprawnych;

Skarżący zarzucił również naruszenie przepisów postępowania: 1) art. 231 w związku z art. 219 k.p.c., przez uznanie za ustalone w stosunku do ubezpieczonych J. K., S. L. i M. W. faktów, które ustalono co do innych ubezpieczonych i tym samym zaniechanie indywidualnego rozpatrzenia sprawy, co doprowadziło do wydania jednakowego rozstrzygnięcia, mimo odmienności stanu faktycznego; 2) art. 327¹ § 1 pkt 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez zaniechanie odniesienia się w podstawie faktycznej rozstrzygnięcia do twierdzeń świadka P.I.; 3) art. 327¹ § 1 pkt 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez zaniechanie wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia w zakresie dotyczącym kosztów postępowania, wobec braku odniesienia się, dlaczego w niniejszej sprawie zasadne było zastosowanie § 2 zamiast § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265 ze zm., dalej jako rozporządzenie z dnia 22 października 2015 r.), co skutkowało zasądzeniem zwrotu znacznie wyższych kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego; 4) art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. w związku z § 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r., przez jego

błędne zastosowanie, wyrażające się w przyjęciu, iż niniejsza sprawa nie jest sprawą o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, a sprawą o zapłatę składek; 5) art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r., przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy niniejsza sprawa jest sprawą o podleganie ubezpieczeniu społecznemu.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołano się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, dotyczące:

1) prawnego charakteru sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego, w których ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla pracowników płatnika w związku z przychodami, jakie osiągnęli z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych, wydanych w oparciu o art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, w szczególności czy taka sprawa jest sprawą o należności z tytułu składek i wysokość zadłużenia, czy też sprawą o podleganie ubezpieczeniom społecznym;

2) rozkładu ciężaru dowodu w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, w których ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne dla pracowników płatnika w związku z przychodami, jakie osiągnęli z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych w okolicznościach art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, w szczególności oceny, którą ze stron procesu obciąża obowiązek udowodnienia, czy pracownik w ramach umowy zawartej z podmiotem trzecim wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy;

3) możliwości zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej do przedsiębiorcy, w sytuacji stwierdzenia, że jego zachowanie wypełniło jedynie cel, dla którego przepis art. 8 ust. 2a tej ustawy został wprowadzony, tj. penalizowanie zachowań zmierzających do unikania odprowadzania składek na ubezpieczenia, nawet bez ustalenia, że zachowanie przedsiębiorcy wypełniło przesłanki określone w tym przepisie, tj. bez ustalenia, kto był rzeczywistym beneficjentem prac wykonywanych w ramach umów cywilnoprawnych.

Odpowiedź na skargę kasacyjną złożył organ rentowy wnosząc o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Strona wnosząca skargę kasacyjną, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c. określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna sformułować w niej wniosek o przyjęcie do rozpoznania wraz ze stosownym uzasadnieniem.

Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty prawne świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju prawa i jurysprudencji i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Realizacja wskazanej wyżej przesłanki nie polega jedynie na sformułowaniu problemu prawnego bazującego na przepisach wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej. Konieczne jest przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, ale także

wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, opartych na poczynionych w sprawie jednoznacznych i stabilnych ustaleniach faktycznych, wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki przyjęty jest przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje i przedstawiać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”. Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, LEX nr 2630721; z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51).

Mając na uwadze powyższe rozważania, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej we wniosku przesłanki przedsądu.

Odnosząc się do pierwszego z przedstawionych „zagadnień prawnych” dotyczącego prawnego charakteru sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego wydanych na podstawie art. 8 ust 2a ustawy systemowej, którymi ustalono podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia dla pracowników płatnika w związku z przychodami jakie osiągnęli z tytułu wykonywania umów cywilnoprawnych, należy już na wstępie wskazać, że problematyka tego rodzaju spraw była przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego i

utrwalony jest pogląd, że w świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (por. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyrok z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117), a teza ta jest aktualna także w stosunku do pracowników wykonujących taką pracę na podstawie umowy zlecenia (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727 oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266).

W orzeczeniach tych Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy, w tym na wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68). Praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708).

W wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, Sąd Najwyższy wskazał, że nie można przyjąć, iż pracodawcy nie obciążają skutki finansowe w postaci obowiązku częściowego pokrycia, z własnych środków, kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, wynikające z korzystania - z pominięciem zasad reglamentacji czasu pracy - z efektów pracy świadczonej na rzecz pracodawcy w ramach dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z pośrednikiem. Dla uniknięcia lub złagodzenia tych skutków pracodawca - zlecając osobie trzeciej (zleceniodawcy pracownika) wykonanie określonych usług - powinien skalkulować, że będzie na nim ciążył obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne pracownika. W uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że - ponieważ stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przychód z tytułu umowy, o której stanowi art. 8 ust. 2a tej ustawy, jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy - pracodawca może dokonać ich potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego. Nie można zaś kwalifikować jako naruszenia konstytucyjnych gwarancji w zakresie ochrony danych osobowych oraz obrazy dóbr osobistych sytuacji zasięgania wiedzy o przychodach pracownika dla realizacji ustawowych obowiązków podmiotu zwracającego się o takie informacje (w tym przypadku - obowiązków płatnika składek, określonych w przepisach ustawy systemowej). Pracodawca ma prawo domagania się tego rodzaju informacji przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy. Funkcjonowanie tego stosunku wiąże się między innymi ze spełnieniem przez płatnika nałożonych nań przez ustawodawcę zadań w zakresie obliczania i opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, także pracownika, o jakim mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266 i z dnia 24 września 2015 r., I UK 490/14, LEX nr 1854103).

W cytowanym wyżej wyroku z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, Sąd Najwyższy przyjął również, że użyty w art. 4 pkt 2a ustawy systemowej termin „pracodawca” należy pojmować w znaczeniu, jakie nadaje mu art. 3 k.p., uznający za pracodawcę osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, nawet nieposiadającą

osobowości prawnej, jeśli zatrudnia ona pracowników. Tak zdefiniowany pracodawca jest z mocy art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek dla wszystkich pracowników w rozumieniu tego aktu, a zatem także tych, o których stanowi art. 8 ust. 2a tej ustawy, w tym dla pracowników pozostających z nim w stosunku pracy i jednocześnie wykonujących na jego rzecz pracę w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią. Umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie stanowią bowiem samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika ani nie powodują powstania zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. Norma art. 8 ust. 2a - przez wykreowanie szerokiego pojęcia „pracownika” - stworzyła szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią, ale wykonywana na rzecz pracodawcy. W uzasadnieniu tego wyroku wskazano też, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. W przypadku takich pracowników podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 w związku z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej), uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych (art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 tej ustawy), zaś obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych spoczywa na pracodawcy jako płatniku (art. 17 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2a ustawy systemowej). Pracownik wykonujący pracę na rzecz swojego pracodawcy na podstawie umów cywilnych zawartych z osobą trzecią podlega natomiast obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej) i na tym wyczerpuje się podleganie przez niego ubezpieczeniom społecznym. Ugruntowany jest zatem w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że sprawa o opłacenie przez pracodawcę składki w

wysokości równej obciążeniu umowy o pracę i zlecenia wykonywanego na rzecz tego pracodawcy nie dotyczy objęcia ubezpieczeniem, lecz składki, gdyż przedmiotem postępowania jest jedynie ustalenie właściwej kwoty jej podstawy wymiaru (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 czerwca 2016 r., II UZ 10/16, LEX nr 2290405; z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34 i z dnia 19 sierpnia 2015 r., II UZ 14/15, LEX nr 2051058 oraz wyroki: z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z dnia 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z dnia 8 lipca 2015 r., II PK 282/14, OSNP 2017 nr 6, poz. 66; z dnia 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, LEX nr 1458679 i z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, LEX nr 1436176).

Z kolei odnośnie do podnoszonej w skardze kasacyjnej kwestii rozkładu ciężaru dowodu w procesie cywilnym, to stwierdzić trzeba, że istnieje również w tym zakresie wyczerpujące orzecznictwo Sądu Najwyższego. W powołanym m.in. przez skarżącego wyroku z dnia 23 stycznia 2019 r., III UK 8/18 (LEX nr 2609914), Sąd Najwyższy kompleksowo wyjaśnił problematykę rozkładu ciężaru dowodu w sprawach z odwołania od decyzji organu rentowego stwierdzając również, że „sąd, po rozważeniu całego zgromadzonego w sprawie materiału, a więc także wszystkich innych okoliczności, w tym niespornych, ocenia wiarygodność przedstawionych dowodów i ich moc, kierując się wyłącznie własnym przekonaniem. Tak zakreślona sędziowska swoboda nie jest ograniczona żadnymi zasadami procesowymi wyznaczającymi kierunek oceny przedstawionych dowodów. Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 6 k.c., jeżeli ustalony w wyroku stan faktyczny jest wynikiem oceny przeprowadzonych dowodów, a nie opiera się wyłącznie na stwierdzeniu, że strona, nieobciążona ciężarem dowodu, nie zaoferowała stosownych dowodów”.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na mankament sformułowania przedstawionego powyżej „zagadnienia prawnego”, ponieważ skarżący odwołując się do problematyki ustalenia rozkładu ciężaru dowodu nie wskazuje na art. 6 k.c. Mając na względzie sposób motywowania przez skarżącego powołanej przesłanki przedsądu, należy także zauważyć, że zmierza on w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej

nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Kwestionowanie dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny dowodów i wynikających z niej ustaleń faktycznych, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto, pod pretekstem konstruowania istotnych zagadnień prawnych, nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów i poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych.

W przypadku ostatniego z prezentowanych „zagadnień prawnych” należy odwołać się do przytoczonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, jak również trafnie wskazanego w odpowiedzi na skargę kasacyjną wyroku z dnia 17 stycznia 2019 r., II UK 477/17 (OSNP 2020 nr 2, poz. 16) w uzasadnieniu którego Sąd Najwyższy podniósł, że dążenie do optymalizacji kosztów działalności gospodarczej nie może odbywać się z pominięciem reguł ubezpieczenia społecznego, bowiem obie wartości nie pozostają względem siebie w hierarchicznej zależności. Przyjęta tam optyka nie przemawia na rzecz podstawy powoływanej przez skarżącą, albowiem w kontekście stanowiska orzecznictwa trudno uznać, że przedstawiona kwestia stanowi problem prawny do rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. We wniosku zawartym w skardze kasacyjnej nie przedstawiono jurydycznego wyводу, który przekonywałby, że dotychczasowy bogaty dorobek orzecznictwa i piśmiennictwa jest niewystarczający z punktu widzenia przedmiotu sprawy, w której została złożona niniejsza skarga kasacyjna.

Ponadto Sąd Najwyższy odmówił już przyjęcia do rozpoznania analogicznej skargi kasacyjnej skarżącego w sprawach dotyczących innych ubezpieczonych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2021 r., II USK 307/21, LEX nr 3177744 oraz z dnia 17 listopada 2021 r., II UK 324/21, niepubl.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r.

